

Energie delen: een recht, maar nog niet geregeld

Gespreksnotitie deskundigenbijeenkomst Energiewet in de Eerste Kamer, 10 september 2024

Auteur: Annelies Huygen

Energie delen in Energiewet: wat is nodig

De EU heeft bepaald dat energie delen een recht is voor burgers, maar dit recht is niet opgenomen in de Energiewet. Energie delen en een bijpassend digitaal systeem zijn essentieel voor toekomstige, geheel duurzame, integrale energievoorzieningen in wijken. Het is van belang om daar snel mee te beginnen. Dat is alleen mogelijk als energie delen wordt opgenomen in de Energiewet en er bovendien haast wordt gemaakt met een bijbehorend digitaal systeem, dat het ondersteunt.

Inleiding

Energie delen is een recht voor burgers, zo heeft de EU bepaald in het Clean Energy Package en de EMD, de Energy Market Design. Maar dit recht is niet opgenomen in de Energiewet. Deze gespreksnotitie geeft aan de hand van een praktisch voorbeeld weer wat de impact kan zijn.

Energie delen: een praktisch voorbeeld

Stel dat aan het eind van jouw straat een ziekenhuis is gevestigd. Overdag heeft dit ziekenhuis veel elektriciteit nodig: er is een grote koelbehoefte en bovendien staan er altijd auto's te laden. Het zou daarom ideaal zijn als jij en de bewoners van jouw straat de elektriciteit van jullie zonnepanelen zouden kunnen delen met het ziekenhuis. Dat heeft vele voordelen. Het vermindert netcongestie, want productie en gebruik van elektriciteit zijn vlak bij elkaar. Het stimuleert zon op dak, een duurzame vorm van productie van elektriciteit, die geen extra ruimte in beslag neemt. Het is aantrekkelijk voor burgers, zodat zij sneller investeren in zonnepanelen. Dit is belangrijk omdat de markt voor zonnepanelen nu instort, als gevolg van het afschaffen van het salderen.

Echter, binnen de huidige Energiewet is dit nog niet zo makkelijk. Volgens deze wet mogen burgers alleen maar energie delen als ze dezelfde leverancier hebben. Dit betekent dat jij en je buurtgenoten allemaal dezelfde leverancier moeten hebben als het ziekenhuis. En als het ziekenhuis verandert van leverancier, moeten jullie dat ook doen. Dat is natuurlijk een illusie. Dat terwijl het energie delen een recht is voor burgers, zo heeft de EU bepaald in het Clean Energy Package en de EMD, de Energy Market Design. Burgers moeten in staat worden gesteld om rechtstreeks te handelen, het is niet een dienst voor de markt.

Nu jullie de energie niet kunnen delen, zullen jij en je buurtgenoten zonnepanelen mogelijk afzetten als er landelijk een overschot is aan elektriciteit uit zon en wind, of als er negatieve prijzen zijn. Tegelijkertijd moet het ziekenhuis op die momenten de energie van ver halen. Met alle extra kosten voor het netwerk van dien.

Energievoorziening in 2050

Het Expertteam Energiesysteem 2050 heeft een beeld geschetst van de energievoorziening in wijken, in 2050. Warmte en elektriciteit zijn geïntegreerd en er is lokale productie van warmte en elektriciteit, er is lokale uitwisseling van energie, lokaal gebruik en lokale opslag. Op deze manier kunnen veel wijken bijna energieneutraal of zelfs energiepositief worden. Dat is niet autarkisch, de elektriciteitsvoorziening in wijken blijft uitwisselen met het nationale systeem en kan ook daarvan bufferen. Maar die uitwisseling is minder intensief dan bij een centraal systeem. Een decentraal energiesysteem is ook robuuster. Als het grote elektriciteitsnet uitvalt, kan de energievoorziening in de wijken tot op zekere hoogte blijven

doorgaan. In Europa zijn er al vele experimenten met lokale, duurzame energiesystemen voor energieneutrale wijken. Energie delen, een integratie van de elektriciteits- en warmtevoorziening en een passend digitaal systeem zijn voorwaarden voor de ontwikkeling van deze duurzame wijken.

Conclusie

Energie delen en een bijpassend digitaal systeem zijn essentieel voor toekomstige, geheel duurzame, integrale energievoorzieningen in wijken. Dit bespaart ook veel kosten, bijvoorbeeld van infrastructuren. Het is van belang om daar snel mee te beginnen. Dat is alleen mogelijk als energie delen wordt opgenomen in de Energiewet en er bovendien haast wordt gemaakt met een bijbehorend digitaal systeem, dat het ondersteunt.

Contactpersoon: Tim Kreuk, manager Public Affairs (tim.kreuk@tno.nl)